

A-lui S.G. Pănciu - pt. RP

DOMNULE FLORIN IORDACHE

PRESEDINTE AL CAMEREI DEPUTAȚILOR

Subsemnatul ROMAN IOAN SORIN, în temeiul art.267 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene ratificat de România prin Legea nr.13/2008, publicată în Monitorul Oficial nr.107/12 februarie 2008, cu referire la art. 13 al Curții Europene a Drepturilor Omului,

Fata de solicitarea transmisa catre Excelenta Voastra prin adresa nr 17886/08.11.2016 de catre AGENTIA NATIONALA DE INTEGRITATE

formulez

**CERERE DE SESIZARE A CURȚII DE JUSTIȚIE A UNIUNII
EUROPENE**

prin care sa solicitati Curții să se pronunțe cu titlu preliminar asupra interpretării normelor legale din dreptul comunitar pe care s-au fundamentat deciziile AGENTIEI NATIONALE DE INTEGRITATE cu privire starea mea de incompatibilitate – stabilita de catre ANI prin Raportul de evaluare nr 10409//G/II/12.03.2014, pentru lămurirea tuturor aspectelor privind justa și echitabila INTERPRETARE A SOLICITARII AGENTIEI NATIONALE DE INTEGRITATE,transmisa Excelentei Voastre prin adresa nr 17886/08.11.2016 , pentru respectarea drepturilor civile/ a drepturilor electorale reglementate atât de dreptul uniunii (art.6 CEDO), cât și de legislația națională (art.11 din Constituția României), și totodată principiul securității juridice precum și a principiilor dreptului

Uniunii Europene bazate pe valorile statului de drept, democrației și justiției.

Drepturile fundamentale, astfel cum sunt garantate prin Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și astfel cum rezultă din tradițiile constituționale comune statelor membre, constituie **principii generale ale dreptului Uniunii**, așa cum dispune art. 6 alin.3 din TFUE.

Mai mult decât atât, **potrivit opiniei CEJ exprimata în cazul C-26/1962 NV Algemene Transport- en Expeditie Onderneming van Gend&Loos v. Netherlands Inland Revenue Administration (denumit în continuare "NV Aigemene") „prevederile Tratatului CEE produc efect direct, creând drepturi individuale pentru particulari (justitiabili), pe care instanțele naționale trebuie să le protejeze”.**

În acest context, conform comentariilor la hotărârea CEJ în cazul NV Algemene, „**noțiunea de efect direct înseamnă deci ca textele comunitare care sunt dotate cu un asemenea efect creează imediat, pentru particulari, drepturi de care aceștia se pot prevala direct în fața organelor și instituțiilor naționale.**

La rândul lor, **ACESTE DIN URMA SUNT TINUTE SA ASIGURE PROTECTIA JURIDICA** ce decurge, pentru justitiabili, **din efectul direct al dreptului comunitar”.**

Prin urmare, în temeiul art.267 TFUE, **înțelegem să promovăm procedura specială a întrebărilor preliminare adresate Curții de Justiție a Uniunii Europene pentru a răspunde cu titlu preliminar în ceea ce privește interpretarea normelor europene care au stat la baza emiterii RAPORTULUI DE EVALUARE 10409/G/II din 12.03.2014** emis de Agenția națională de Integritate, în definirea noțiunii de

INCOMPATIBILITATE a functionarului ce exercita demnitate publice.

Justific interesul legitim de a promova prezenta procedura avand in vedere ca prin raportul emis de Agentia Nationala de Integritate s-a apreciat ca m-am aflat in stare de incompatibilitate incalcand legea speciala de exercitare a functiilor publice, prin aceea ca **pe perioada cat am detinut calitatea de functionar public / demnitar** am detinut (FORMAL) si calitatea de persoana fizica autorizata pentru desfasurarea de activitati comerciale.

Aceasta interpretare este in contradictie cu definirea notiunii de INCOMPATIBILITATE in dreptul comunitar .

Pentru interpretarea corecta a dreptului comunitar in dreptul national ma vad obligat a solicita trimiterea preliminara catre Curtea de Justitie a Comunitatii Europene .

NORMELE DIN DREPTUL COMUNITAR

CE SE IMPUNE A SE INTERPRETA CU PRIVIRE LA NOTIUNEA DE INCOMPATIBILITATE / CONFLICT DE INTERESE :

Recomandarea R (2000) 10 a Comitetului Ministrilor Statelor Membre privind codurile de conduita pentru functionarii publici

Articolul 13 – Conflictul de interese

1. Conflictul de interese se naste în situatia în care un functionar public *are un interes personal de natura sa influenteze sau sa para a influenta exercitarea impartiala si obiectiva a functiilor sale oficiale.*
2. Interesul personal al functionarului public cuprinde **orice avantaj pentru el însusi sau ea însasi sau în favoarea familiei sale, a parintilor, prietenilor sau persoanelor apropiate, sau a persoanelor sau organizatiilor cu care el sau ea au avut relatii de afaceri sau politice.** El cuprinde de asemenea orice **obligatie** financiara sau civila la care este constrâns functionarul public.
3. Tinând cont ca functionarul este singurul care poate sa stie daca el sau ea se afla în aceasta situatie, exista obligatia personala:

- sa fie atent la orice conflict de interese real sau potential;
- sa ia masuri pentru a evita un asemenea conflict;
- sa informeze superiorul sau ierarhic despre orice conflict de interese din momentul în care a luat cunostinta de acesta;
- de a se conforma la orice decizie finala care îi pretinde sa se retraga din situatia în care el sau ea se gasesc sau să renunte la avantajul care afla la originea conflictului.

4. Atunci când i se cere, functionarul public trebuie sa declare daca el sau ea au sau nu au un conflict de interese.

5. Orice conflict de interese declarat de catre un candidat la administratie sau la un nou post în functia publica trebuie rezolvat înainte de numire.

Va rog sa aveti in vedere ca in cazul subsemnatului reclamant **recurent s-a facut o interpretare gresita a normelor legale in materie, interpretare ce este in contradictie cu reglementarile in materie ale dreptului comunitar-european.**

Cadrul legal intern in materie este reprezentat de:

Legea 215/2001, a administrației publice locale;

Legea 161/2003, privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției;

Legea 393/2004 privind statutul aleșilor locali;

Legea 176/2010, privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative;

Codul Penal al României;

Legea 78/2000, privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție;

Raportat la acest cadru legal, **se impune a observa ca un oficial public este în conflict de interese atunci când, în virtutea funcției publice pe care o ocupă, ia o decizie sau participă la luarea unei decizii cu privire la care are și un interes personal.**

In ceea ce ma privește NU EXISTA NICI O IMPREJURARE OBIECTIVA care sa sustina un asemenea rationament.

Cadrul legal european in materie se fundamenteaza pe Recomandarea 10/2000 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, si include o definiție a conflictului de interese pentru funcționarii publici în articolul 13:

*Conflictul de interese apare **ATUNCI CÂND FUNCȚIONARUL PUBLIC ARE UN INTERES PERSONAL CARE INFLUENȚEAZĂ SAU PARE SĂ INFLUENȚEZE ÎNDEPLINIREA ATRIBUȚIILOR SALE OFICIALE CU IMPARȚIALITATE ȘI OBIECTIVITATE.***

*Interesele private ale funcționarului public pot **INCLUDE UN BENEFICIU PENTRU SINE SAU PENTRU FAMILIA SA,** pentru rudele sale apropiate, pentru prieteni, pentru persoane sau organizații cu care funcționarul public a avut relații politice sau de afaceri. Interesul personal se poate referi și la orice datorii pe care funcționarul public le are față de persoanele enumerate mai sus.*

Conform acestor norme , **conflictul de interese implică un conflict între datoria față de public și interesele personale ale unui oficial public.**

Conflictul de interese **apare atunci când interesele oficialului public ca persoană privată influențează sau ar putea influența necorespunzător îndeplinirea obligațiilor și responsabilităților oficiale.**

Este evident ca subsemnatul **nu ma gaseam in aceasta situatie.**

Cu privire la necesitatea de a da curs cererii de trimitere preliminara , apreciez ca **justific aceasta trimitere** vand in vedere ca dreptul intern

este explicit , nefiind posibila aprecierea în concret asupra conditiilor în care intervine incompatibilitatea.

Peste aceste aspecte formale, se poate trece numai în situatia în care **dreptul comunitar ar fi interpretat în concret, functie de dezlegarile ce se vor da asupra întrebărilor preliminarei .**

În jurisprudenta s-a apreciat ca **TRIMITEREA SE FACE DE CATRE AUTORITATEA/ ORGANISMUL ÎN FATA CARUIA INTERVINE O SITUAȚIE DE DIVERGENTA ÎNTRE NORMELE INTERNE SI O NORMA DE DREPT COMUNITAR .**

AUTORITATEA/ ORGANISMUL ÎN FATA CARUIA INTERVINE O SITUAȚIE DE DIVERGENTA TREBUIE să își îndeplinească obligația de sesizare a Curții de Justiție.

Această obligație de sesizare se înscrie în cadrul cooperării, instituite **pentru a asigura buna aplicare și interpretarea uniformă a dreptului comunitar în toate statele membre, acestea fiind însărcinate cu aplicarea dreptului comunitar.**

Se urmărește în special **prevenirea divergențelor de jurisprudență în cadrul Comunității cu privire la aspecte de drept comunitar.**

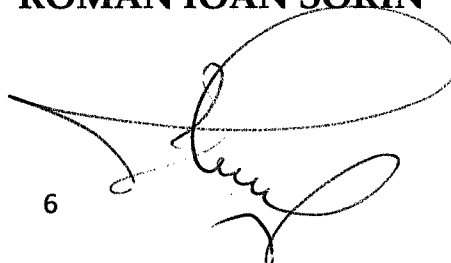
Prin urmare, sfera de aplicare a acestei obligații trebuie să fie apreciată în funcție de aceste obiective, ținând seama de competențele Curții de Justiție, atunci când se invocă o astfel de problemă de interpretare .

Pentru aceste considerente va solicita a trimite întrebarea preliminară către Curtea de Justiție a Comunității Europene , privind lamurirea noțiunii de INCOMPATIBILITATE așa cum este prevăzută în **Recomandarea 10/2000 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei.**

București

ROMAN IOAN SORIN

6

Cauza C-583/11 P

Inuit Tapiriit Kanatami și alții

împotriva

Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene

„Recurs – Regulamentul (CE) nr. 1007/2009 – Comerț cu produse derivate din focă – Restricții privind importul și comercializarea produselor menționate – Acțiune în anulare – Admisibilitate – Dreptul la acțiune al persoanelor fizice sau juridice – Articolul 263 al patrulea paragraf TFUE – Noțiunea «acte normative» – Acte legislative – Dreptul fundamental la protecție jurisdicțională efectivă”

Sumar – Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 3 octombrie 2013

1. *Recurs – Motive – Simplă repetare a motivelor și a argumentelor prezentate în fața Tribunalului – Inadmisibilitate – Contestarea modului în care Tribunalul a interpretat sau a aplicat dreptul comunitar – Admisibilitate*

[art. 256 alin. (1) al doilea paragraf TFUE; Statutul Curții de Justiție, art. 58 primul paragraf; Regulamentul de procedură al Curții, art. 168 alin. (1) lit. (d)]

2. *Dreptul Uniunii Europene – Interpretare – Metode – Interpretare literală, sistematică și teleologică – Recurgerea la geneza unei dispoziții – Admisibilitate*
3. *Acțiune în anulare – Persoane fizice sau juridice – Noțiunea de act normativ în sensul articolului 263 al patrulea paragraf TFUE – Orice act cu aplicabilitate generală, cu excepția actelor legislative*

(art. 263 al patrulea paragraf TFUE)

4. *Acțiune în anulare – Persoane fizice sau juridice – Acte care le privesc direct și individual – Regulamentul nr. 1007/2009 privind comerțul cu produse derivate din focă – Lipsa unei afectări individuale a reclamanților – Inadmisibilitate*

(art. 263 al patrulea paragraf TFUE; Regulamentul nr. 1007/2009 al Parlamentului European și al Consiliului)

5. *Acțiune în anulare – Persoane fizice și juridice – Acte care le privesc direct și individual – Condiții care au caracter cumulativ – Inadmisibilitatea unei acțiuni în cazul neîndeplinirii uneia dintre aceste condiții*

(art. 263 al patrulea paragraf TFUE)

6. *Recurs – Motive – Motivare insuficientă sau contradictorie – Conținutul obligației de motivare – Motivare implicită a Tribunalului – Admisibilitate – Condiții*

(art. 263 al patrulea paragraf TFUE)

7. *Drepturi fundamentale – Dreptul la protecție jurisdicțională efectivă – Controlul legalității actelor Uniunii – Modalități – Protejarea acestui drept de către instanța Uniunii sau de către instanțele naționale în funcție de natura juridică a actului atacat – Posibilitatea utilizării unei acțiuni în anulare sau a unei trimiteri preliminare în aprecierea validității*

[art. 19 alin. (1) TUE; art. 263 al patrulea paragraf TFUE și art. 267 TFUE și 277 TFUE; Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, art. 47 și art. 52 alin. (7)]

1. Din articolul 256 alineatul (1) al doilea paragraf TFUE, din articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție și din articolul 168 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul de procedură al Curții rezultă că un recurs trebuie să indice în mod precis elementele criticate ale hotărârii a cărei anulare se solicită, precum și argumentele de drept care susțin în mod specific această cerere. Nu îndeplinește această cerință de motivare rezultată din aceste dispoziții un recurs care se limitează la a reproduce textual motivele și argumentele care au fost prezentate în fața Tribunalului, inclusiv cele întemeiate pe elemente respinse expres de această instanță.

Cu toate acestea, dacă un recurent contestă interpretarea sau aplicarea dreptului Uniunii efectuată de Tribunal, aspectele de drept analizate în primă instanță pot fi rediscutate în cadrul recursului. Într-adevăr, dacă un recurent nu ar putea să se bazeze astfel în recurs pe motive și pe argumente utilizate deja în fața Tribunalului, procedura de recurs ar fi lipsită de o parte din sensul său.

(a se vedea punctele 46 și 47)

2. A se vedea textul deciziei.

(a se vedea punctul 50)

3. Articolul 263 primul paragraf TFUE desemnează actele Uniunii care pot face obiectul unei acțiuni în anulare în fața instanței Uniunii, și anume, pe de o parte, actele legislative și, pe de altă parte, celelalte acte cu forță juridică obligatorie, menite să producă efecte juridice față de terți, acestea putând fi acte individuale sau acte cu aplicabilitate generală.

În ceea ce privește dreptul la acțiune al persoanelor fizice și juridice, primele două ipoteze ale articolului 263 al patrulea paragraf TFUE vizează orice act al Uniunii care produce efecte juridice obligatorii. Noțiunea de act care figurează în această dispoziție include astfel acte cu aplicabilitate generală, de natură legislativă sau de altă natură, și acte individuale.

Tratatul de la Lisabona a adăugat, la articolul 263 al patrulea paragraf TFUE, o a treia ipoteză, care a simplificat condițiile de admisibilitate a acțiunilor în anulare introduse de persoane fizice și juridice. Astfel, această ipoteză, fără a supune admisibilitatea acțiunilor în anulare introduse de persoanele fizice și juridice condiției referitoare la afectarea individuală, prevăzută de a doua ipoteză a acestei dispoziții, deschide această cale de atac în privința actelor normative care nu presupun măsuri de executare și care îl privesc direct pe reclamant.

În ceea ce privește noțiunea de acte normative, din cuprinsul articolului 263 al patrulea paragraf a treia ipoteză TFUE reiese că aceasta are un domeniu de aplicare mai limitat decât noțiunea de acte utilizată la articolul 263 al patrulea paragraf prima și a doua ipoteză TFUE pentru a califica celelalte tipuri de măsuri a căror anulare poate fi solicitată de persoanele fizice și juridice. Această primă noțiune nu poate să vizeze ansamblul actelor cu aplicabilitate generală, ci privește o categorie mai restrânsă de acte de această natură. A recurge la o interpretare contrară ar însemna să fie golită de orice sens distincția operată de a doua și de a treia ipoteză ale celui de al patrulea paragraf al articolului 263 TFUE între termenii acte și acte normative.

În plus, din lucrările pregătitoare ale articolului III-365 alineatul (4) din Proiectul de Tratat de instituire a unei Constituții pentru Europa rezultă că, deși modificarea articolului 230 al patrulea paragraf CE era destinată să extindă condițiile de admisibilitate a acțiunilor în anulare în privința persoanelor fizice și juridice, condițiile de admisibilitate prevăzute la articolul 230 al patrulea paragraf CE care privesc actele legislative nu trebuiau să fie însă modificate. Astfel, utilizarea termenilor „acte normative” în proiectul de modificare a acestei dispoziții permitea să fie desemnată categoria actelor care puteau pe viitor să facă obiectul unei acțiuni în anulare în condiții mai puțin stricte decât până atunci, menținând totodată o abordare restrictivă în ceea ce privește acțiunile

particularilor formulate împotriva actelor legislative pentru care condiția „privește direct și individual” rămâne aplicabilă.

În aceste condiții, modificarea dreptului la acțiune al persoanelor fizice și juridice, prevăzut la articolul 230 al patrulea paragraf CE, avea ca scop să permită acestor persoane introducerea în condiții mai puțin stricte a unor acțiuni în anulare împotriva actelor cu aplicabilitate generală, cu excepția actelor legislative.

(a se vedea punctele 52 și 54-60)

4. Conținutul condiției afectării individuale prin actul a cărui anulare este solicitată, potrivit articolului 263 al patrulea paragraf TFUE, nu a fost modificat de Tratatul de la Lisabona. Potrivit acesteia, persoanele fizice sau juridice nu îndeplinesc condiția referitoare la afectarea individuală decât dacă actul atacat le aduce atingere în temeiul anumitor calități care le sunt specifice sau al unei situații de fapt care le caracterizează în raport cu orice altă persoană și, prin urmare, le individualizează într-un mod analog cu destinatarul. În aceste condiții, interdicția introducerii pe piață a produselor derivate din focă prevăzută de Regulamentul nr. 1007/2009 privind comerțul cu produse derivate din focă este formulată în termeni generali și se aplică fără deosebire oricărui operator economic care intră în domeniul de aplicare al acestuia.

(a se vedea punctele 71-73)

5. Nu este admisibilă cererea unei persoane fizice sau juridice de anulare, în temeiul articolului 263 al patrulea paragraf TFUE, a unui act care nu este nici un act al cărui destinatar este, nici un act normativ decât dacă un astfel de act o privește nu numai direct, ci și individual. Astfel, întrucât condițiile afectării directe și afectării individuale prin actul a cărui anulare este solicitată sunt cumulative, consecința faptului că una dintre ele nu este îndeplinită de reclamant este că acțiunea în anulare pe care a introdus-o împotriva acestui act trebuie să fie considerată inadmisibilă.

(a se vedea punctele 75 și 76)

6. Tribunalul nu este obligat să realizeze o motivare care să urmeze în mod exhaustiv toate argumentele prezentate de părțile în litigiu. Astfel, motivarea Tribunalului poate fi implicită, cu condiția ca aceasta să permită persoanelor interesate să cunoască motivele pentru care au fost luate măsurile în cauză, iar instanței competente să dispună de elemente suficiente pentru a exercita controlul.

Împrejurarea că Tribunalul nu menționează explicit dispozițiile invocate de reclamanți și nu abordează explicit toate detaliile argumentației lor nu poate fi considerată o încălcare a obligației de motivare. Soluția este

aceeași atunci când Tribunalul concluzionează că nu poate înlătura condițiile referitoare la introducerea unei acțiuni împotriva unui regulament care sunt expres prevăzute la articolul 263 al patrulea paragraf TFUE, chiar dacă a efectuat o interpretare literală, istorică și teleologică a acestei dispoziții. Astfel, atunci când Tribunalul se pronunță cu privire la domeniul de aplicare al noțiunii de acte normative prevăzute la articolul 263 al patrulea paragraf TFUE recurgând la o interpretare clasică potrivit metodelor de interpretare recunoscute de dreptul Uniunii, acest mod de a proceda nu are incidență asupra faptului că noțiunea menționată reprezintă o condiție de admisibilitate expres prevăzută la articolul 263 al patrulea paragraf TFUE pe care acțiunile în anulare ale persoanelor fizice și juridice trebuie să o îndeplinească și nu este de natură să facă motivarea Tribunalului contradictorie.

(a se vedea punctele 82-84)

7. Controlul jurisdicțional al respectării ordinii juridice a Uniunii este asigurat, astfel cum rezultă din cuprinsul articolului 19 alineatul (1) TUE, de Curte și de instanțele statelor membre. În plus, Uniunea este o uniune de drept în care actele instituțiilor sale sunt supuse controlului conformității, în special cu tratatele, cu principiile generale de drept și cu drepturile fundamentale.

În acest scop, Tratatul FUE a instituit, prin articolele 263 și 277, pe de o parte, și prin articolul 267, pe de altă parte, un sistem complet de căi de atac și de proceduri menit să asigure controlul legalității actelor Uniunii, pe care l-a încredințat instanței Uniunii. Astfel, persoanele fizice și juridice care nu pot, din cauza condițiilor de admisibilitate prevăzute la articolul 263 al patrulea paragraf TFUE, să atace direct actele Uniunii cu aplicabilitate generală sunt protejate împotriva aplicării în privința lor a unor asemenea acte. Atunci când punerea în aplicare a unor asemenea acte revine instituțiilor Uniunii, aceste persoane pot să introducă o acțiune directă la instanța Uniunii împotriva actelor de punere în aplicare în condițiile prevăzute la articolul 263 al patrulea paragraf TFUE și să invoce, în temeiul articolului 277 TFUE, în susținerea acestei acțiuni, nelegalitatea actului general în cauză. Atunci când această punere în aplicare revine statelor membre, persoanele menționate pot să invoce nevaliditatea actului în cauză al Uniunii la instanțele naționale și să le determine pe acestea să sesizeze Curtea, în temeiul articolului 267 TFUE, pe calea întrebărilor preliminare.

În consecință, trimiterea preliminară în aprecierea validității constituie, la fel ca acțiunea în anulare, o modalitate de control al legalității actelor Uniunii.

Având în vedere protecția conferită prin intermediul articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, acest articol nu are ca obiect modificarea sistemului de control jurisdicțional prevăzut de tratate, în special a normelor referitoare la admisibilitatea acțiunilor introduse direct în fața instanței Uniunii Europene. Astfel, condițiile de admisibilitate prevăzute la articolul 263 al patrulea paragraf TFUE trebuie să fie interpretate în lumina dreptului fundamental la o protecție jurisdicțională efectivă, fără a se ajunge însă la înlăturarea condițiilor expres prevăzute de tratatul menționat. În ceea ce privește rolul instanțelor naționale, acestea îndeplinesc în colaborare cu Curtea funcția care le este atribuită în comun în scopul de a garanta respectarea legalității în aplicarea și în interpretarea tratatelor. Statelor membre le revine, așadar, obligația de a prevedea un sistem de căi de atac și de proceduri care să permită asigurarea respectării dreptului fundamental la o protecție jurisdicțională efectivă, obligație care a fost reafirmată la articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE.

În ceea ce privește căile de atac pe care trebuie să le prevadă statele membre, deși Tratatul FUE a instituit un anumit număr de acțiuni directe care pot fi exercitate, dacă este cazul, de persoane fizice și juridice în fața instanței Uniunii, nici Tratatul FUE, nici articolul 19 TUE nu au intenționat să creeze în fața instanțelor naționale alte căi procesuale pentru apărarea dreptului Uniunii decât cele care sunt stabilite în dreptul național. Situația ar fi diferită numai dacă ar rezulta din structura ordinii juridice naționale respective că nu există nicio cale de atac care să permită, fie și numai pe cale incidentală, asigurarea respectării drepturilor pe care justițiabilii le au în temeiul dreptului Uniunii sau dacă singura cale prin care justițiabilii ar avea acces la o instanță ar fi să fie obligați să încalce legea.

În plus, protecția conferită prin articolul 47 din Cartă nu impune ca un justițiabil să poată, în mod necondiționat, să formuleze o acțiune în anulare direct în fața instanței Uniunii împotriva actelor legislative ale Uniunii. Astfel, nici acest drept fundamental, nici articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE nu impun ca un justițiabil să poată introduce acțiuni în anulare împotriva unor asemenea acte, cu titlu principal, la instanțele naționale.

17886/08.11.2016

Domnului Florin IORDACHE

Președinte

Camera Deputaților

Stimate domnule Președinte,

Având în vedere faptul că Raportul de evaluare nr. 40409/G/II/12.03.2014 prin care Agenția Națională de Integritate a reținut încălcarea regimului juridic al incompatibilităților de către Roman Ioan Sorin, deputat în cadrul Parlamentului României – Camera Deputaților, a rămas definitiv prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 3006 din data de 03.11.2016, vă aducem la cunoștință următoarele:

În conformitate cu dispozițiile art. 25 din Legea nr.176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative:

„(1) **Fapta persoanei cu privire la care s-a constatat că a emis un act administrativ, a încheiat un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea obligațiilor legale privind conflictul de interese ori starea de incompatibilitate constituie abatere disciplinară și se sancționează potrivit reglementărilor aplicabile demnității, funcției sau activității respective, în măsura în care prevederile prezentei legi nu derogă de la aceasta și dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale unei infracțiuni.**

(2) **Persoana eliberată sau destituită din funcție potrivit prevederilor alin. (1) sau față de care s-a constatat existența conflictului de interese ori starea de incompatibilitate este decăzută din dreptul de a mai exercita o funcție sau o demnitate publică ce face obiectul prevederilor prezentei legi, cu excepția celor electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării, destituirii din funcția ori demnitatea publică respectivă sau a încetării de drept a mandatului. Dacă persoana a ocupat o funcție eligibilă, nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la încetarea mandatului. În cazul în care persoana nu mai ocupă o funcție sau o demnitate publică la data constatării stării de incompatibilitate ori a conflictului de interese, interdicția de 3 ani operează potrivit legii, de la data rămânerii definitive a raportului de evaluare, respectiv a rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești de confirmare a existenței unui conflict de interese sau a unei stări de incompatibilitate.”**

Potrivit prevederilor art. 7 alin. (4) din Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor “în cazurile prevăzute la alin. (1) lit. c) și d), precum și în cazurile prevăzute la alin. (2) lit. c) și d), președintele Camerei ia act de situația de încetare a mandatului de deputat sau de senator și supune votului plenului Camerei din care face parte adoptarea hotărârii prin care se vacantează locul de deputat sau de senator”.

De asemenea, în conformitate cu dispozițiile art. 29 alin. (3) din Legea nr.176/2010 "Neaplicarea sancțiunii disciplinare sau neconstatarea încetării funcției publice, după caz, atunci când actul de constatare a rămas definitiv, constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 50 lei la 2.000 lei, dacă fapta nu constituie infracțiune".

Având în vedere prevederile legale incidente, vă rugăm să luați act de situația de încetare a mandatului și să supuneți votului plenului camerei adoptarea hotărârii prin care se vacantează locul de deputat al domnului Roman Ioan Sorin, ca urmare a faptului că Raportul de evaluare nr. 10409/G/II/12.03.2014 a rămas definitiv prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 3006 din 03 noiembrie 2016.

Drept pentru care, vă rugăm să ne comunicați măsurile dispuse.

În vederea aplicării măsurilor, vă transmitem alăturat următoarele:

- Raportul de evaluare nr. 10409/G/II/12.03.2014;
- Extras portal Înalta Curte de Casație și Justiție.

Cu deosebită considerație,

Bogdan STAN,

Președinte,

Agentia Națională de Integritate

INSPECTIA DE INTEGRITATE

Nr. 10409/G/II/12.03.2014

RAPORT DE EVALUARE

Anul 2014 - luna 03 ziua 12

În temeiul dispozițiilor art. 8, art. 9, art. 10 lit. b), e) și f) și Secțiunea a 3-a din Capitolul I al Titlului II din **Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, Puiu Becuț**, inspector de integritate în cadrul Agenției Naționale de integritate, azi, data de mai sus, am întocmit prezentul Raport de evaluare.

I. PARTEA DESCRIPTIVĂ A SITUAȚIEI DE FAPT

La data de 30.10.2013, în temeiul dispozițiilor art. 12 alin. (1) din **Legea nr. 176/2010**, ca urmare a înregistrării unei sesizări formulate de Cabinetul individual avocat Moldovan Tudor Vlad (din care rezultă că, în perioada exercitării funcției de deputat, Roman Ioan Sorin a deținut și calitatea de comerciant persoană fizică – titular al întreprinderii individuale „ROMAN IOAN SORIN”), Agenția Națională de Integritate a declanșat, în lucrarea nr. 49089/S/II/30.10.2013, evaluarea respectării regimului incompatibilităților de către **ROMAN IOAN SORIN, deputat în Parlamentul României, pentru legislaturile 2008 – 2012 și 2012-2016.**

În temeiul dispozițiilor art. 8, art. 10 lit. b) și e) din **Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative**, s-a procedat la informarea persoanei evaluate, prin intermediul unei scrisori recomandate (adresa nr. 49326/G/II/30.10.2013, confirmare de primire datată 05.11.2013), cu privire la declanșarea activității de evaluare a respectării regimului incompatibilităților în perioada exercitării mandatelor de deputat.

Agenția Națională de Integritate este competentă să evalueze respectarea regimului incompatibilităților pe durata exercitării funcției de deputat de către Roman Ioan Sorin, întrucât acesta face parte din categoria persoanelor prevăzute de dispozițiile art.1 alin. (1) pct. 3 din **Legea nr.176/2010.**

Din analiza situației de fapt, prin raportare la prevederile legale mai sus menționate, se constată că Roman Ioan Sorin deține (începând cu data de 19.12.2008) simultan cu funcția de deputat în Parlamentul României, calitatea de comerciant persoană fizică - titular al întreprinderii individuale „ROMAN IOAN SORIN”, caz de incompatibilitate prevăzut de dispozițiile art. 82 alin. (1) lit e) din Legea nr. 161/2003 și art. 16 alin. (2) lit e) din Legea nr.96/2006.

IV. RECOMANDĂRI

Persoana evaluată a nu a menționat în declarațiile de interese, depuse în perioada 2008-2013, calitatea de întreprinzător persoană fizică - titular al întreprinderii individuale „ROMAN IOAN SORIN”

Se recomandă persoanei evaluate, să respecte prevederile legale privind completarea și depunerea declarațiilor de avere și de interese sub sancțiunea aplicării dispozițiilor art. 28 și art. 29 din Legea nr. 176 /2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, coroborate cu prevederile art. 326 Cod penal.

V. CONCLUZII

În urma evaluării efectuate, în raport cu aspectele semnalate în sesizarea înregistrată sub nr. 49089/S/II/30.10.2013, privind pe Roman Ioan Sorin, deputat în Parlamentul României pentru legislaturile 2008-2012 și 2012-2016, au fost identificate elemente în sensul existenței unei incompatibilități, întrucât începând cu data de 19.12.2008 deține, simultan cu funcția de deputat în Parlamentul României, calitatea de comerciant persoană fizică - titular al întreprinderii individuale ROMAN IOAN SORIN.

Astfel, în exercitarea funcției de deputat în Parlamentul României, persoana evaluată a încălcat interdicțiile prevăzute de art. 82 alin. (1) lit e) din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției și art. 16 alin. (2) lit e) din Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, și totodată nu a respectat dispozițiile art. 17 alin. (1) din același act normativ.

În temeiul dispozițiilor art. 10 lit f) și art. 21 alin. (4) din Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative,

III. EVALUAREA ELEMENTELOR DE INCOMPATIBILITATE

A. Date și informații solicitate de la persoane juridice

În scopul soluționării lucrării, Agenția Națională de Integritate a solicitat și primit, în conformitate cu dispozițiile art. 15 din *Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative*, de la persoanele juridice menționate mai jos, următoarele informații și documente referitoare la Roman Ioan Sorin:

- **Parlamentul României - Camera Deputaților** a comunicat, cu adresa nr. 2/5784//21.11.2013, hotărârile Camerei Deputaților nr. 40/19.12.2008 privind validarea mandatelor deputaților aleși la data de 30.11.2008 și nr. 45/20.12.2012 privind validarea mandatelor deputaților aleși la data de 09.12.2012;

- **Oficiul Național al Registrului Comerțului** a comunicat, prin adresa nr. 432378/05.12.2013, faptul că, Roman Ioan Sorin deține, începând cu data de 07.10.2008, calitatea de întreprinzător persoană fizică, titular al întreprinderii individuale „ROMAN IOAN SORIN (F5/1397/2008), cu domeniu de activitate „Activități auxiliare pentru producția vegetală”.

- **Administrația Județeană a Finanțelor Publice Bihor-Serviciul fiscal orășenesc Salonta** a comunicat, prin adresele nr. 38129/26.11.2013 și nr. 4254/24.01.2014 faptul că, persoana evaluată, în calitate de întreprinzător persoană fizică, titular al întreprinderii individuale „ROMAN IOAN SORIN, a realizat, în perioada 2008-2013, venituri din activități comerciale aferente obiectului de activitate „Activități auxiliare pentru producția vegetală”.

B. Identificarea elementelor de incompatibilitate

Pentru perioada supusă evaluării, din analiza datelor și informațiilor primite cu privire la Roman Ioan Sorin, au rezultat următoarele:

- 1) **începând cu data de 19.12.2008 a exercitat mandatul 2008-2012 de deputat în Parlamentul României, iar începând cu data de 20.12.2012 exercită mandatul 2012-2016 de deputat** (conform hotărârilor Camerei Deputaților nr. 40/19.12.2008 și nr. 45/20.12.2012);

- 2) **începând cu data de 07.10.2008, deține calitatea de comerciant persoană fizică - titular al întreprinderii individuale „ROMAN IOAN SORIN”, având ca domeniu principal de activitate de activitate „Activități auxiliare pentru producția vegetală”** (conform adresei nr. 432378/05.12.2013, emisă de Oficiul Național al Registrului Comerțului); potrivit mențiunilor din punctul său de vedere, persoana evaluată a înființat această întreprindere individual „pentru a putea accesa fonduri europene”;

- 3) **în perioada fiscală 2008 – 2013, în calitate de comerciant persoană fizică - titular al întreprinderii individuale „ROMAN IOAN SORIN” a realizat venituri în sumă totală de 47.607 lei** (conform adreselor. 38129/26.11.2013 și nr. 4254/24.01.2014, emise de Serviciul fiscal orășenesc Salonta);

Urmare a evaluării datelor, informațiilor și documentelor aflate în dosarul lucrării, rezultă că, în cazul de față, sunt aplicabile următoarele dispoziții legale:

1) **dispozițiile referitoare la incompatibilitățile privind calitatea de parlamentar (Secțiunea a 2-a, Capitolul 3, Titlul IV) din Legea nr. 161/2003** privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției:

- art. 82 alin. (1) lit e) **„Calitatea de deputat și senator este, (...) incompatibilă cu: calitatea de comerciant persoană fizică”;**

2) **dispozițiile referitoare la incompatibilități, interdicții și conflictul de interese (Capitolul IV) din Legea nr. 96/2006** privind Statutul deputaților și al senatorilor:

- art. 16 alin (2) lit e) **„Calitatea de deputat sau de senator este, de asemenea, incompatibilă cu: calitatea de comerciant persoană fizică”;**

- art. 17 alin. (1) **„Deputatul sau senatorul care, la data intrării în exercițiul mandatului, se află în una dintre situațiile de incompatibilitate prevăzute în prezentul statut sau în alte legi speciale are la dispoziție un termen de 15 zile pentru a notifica Biroul permanent al Camerei din care face parte cu privire la starea sa de incompatibilitate. După expirarea acestui termen, deputatul sau senatorul va opta, în termen de 30 de zile, între mandatul de deputat sau de senator și funcția ori funcțiile incompatibile, demisionând potrivit opțiunii sale. Demisia deputatului sau a senatorului se aduce la cunoștința Biroului permanent al Camerei din care acesta face parte”.**

3) **dispozițiile Legii nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009** privind Codul civil:

- art. 6 alin. (1) **„În cuprinsul actelor normative aplicabile la data intrării în vigoare a Codului civil, referirile la comercianți se consideră a fi făcute la persoanele fizice (...) supuse înregistrării în registrului comerțului, potrivit prevederilor art. 1 din Legea nr. 26/1990 privind registrului comerțului, republicată, cu modificările și completările ulterioare”;**

- art. 8 alin. (2) **„În toate actele normative în vigoare, expresiile „acte de comerț”, respectiv „fapte de comerț” se înlocuiesc cu expresia „activități de producție, comerț sau prestări de servicii”;**

4) **dispozițiile art. 1 alin. (1) din Legea nr. 26/1990** privind registrului comerțului, republicată, cu modificările și completările ulterioare **„Înainte de începerea activității economice, au obligația să ceară înmatricularea sau, după caz, înregistrarea în registrul comerțului următoarele persoane fizice sau juridice: persoanele fizice autorizate, întreprinderii individuale”;**

5) **dispozițiile Ordonanței de Urgență nr. 44/2008** privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale:

- art. 1 alin. (1) **„Prezenta ordonanță de urgență reglementează accesul la activitatea economică, procedura de înregistrare în registrul comerțului și de autorizare a funcționării și regimul juridic al persoanelor fizice autorizate să desfășoare activități economice, precum și al întreprinderilor individuale și familiale”;**

- art. 2, lit. a) și lit. g) „În sensul prezentei ordonanțe de urgență, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații: lit. a) **activitate economică** – **activitatea agricolă, industrială, comercială, desfășurată pentru obținerea unor bunuri sau servicii a căror valoare poate fi exprimată în bani și care sunt destinate vânzării ori schimbului pe piețele organizate sau unor beneficiari determinați ori determinabili, în scopul obținerii unui profit**”-
lit. g) „**întreprindere individuală** - întreprindere economică, fără personalitate juridică, organizată de un întreprinzător persoană fizică”;

- art. 6 alin. (1) „**Orice activitate economică desfășurată permanent, ocazional sau temporar în România de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale trebuie să fie înregistrată și autorizată, în condițiile prezentei ordonanțe de urgență.**

- art. 23 „**Întreprinzătorul persoană fizică titular al întreprinderii individuale este comerciant persoană fizică de la data înregistrării sale în registrul comerțului**”.

Nu este fondată afirmația persoanei evaluate (menționată în punctul de vedere depus la dosarul lucrării) referitoare la faptul că nu se poate reține existența unei stări de incompatibilitate, motivată de faptul că întreprinzătorul persoană fizică titular al întreprinderii individuale nu este comerciant persoană fizică, deoarece din analiza mai sus menționatei prevederi legale rezultă că titularul întreprinderii individuale este definit ca fiind comerciant persoană fizică (conform dispozițiilor art. 23 din OUG nr.44/2008 „întreprinzătorul persoană fizică titular al întreprinderii individuale este comerciant persoană fizică de la data înregistrării sale în registrul comerțului.”).

Nu poate constitui cauză de neconstatare a stării de incompatibilitate, faptul că la data de 03.06.2010 Comisia Juridică de Disciplină și Imunități a Camerei Deputaților a emis (la solicitarea persoanei evaluate) un punct de vedere în care se menționează că „... nu există o stare de incompatibilitate între calitatea de titular al unei întreprinderi individuale și calitatea de deputat”, întrucât un punct de vedere solicitat Comisiei nu constituie o reglementare, prevăzută de lege, a incompatibilităților aplicabile parlamentarilor (incompatibilitățile privind demnitățile și funcțiile publice sunt cele reglementate de Constituție, de legea aplicabilă autorității sau instituției publice în care persoanele ce exercită o demnitate publică sau o funcție publică își desfășoară activitatea, precum și de dispozițiile Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției), iar potrivit dispozițiilor Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate și Legii nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, Agenția Națională de Integritate este unica entitate competentă să exercite responsabilități în evaluarea incompatibilităților.

În conformitate cu prevederile **art. 11 alin. (1) din același act normativ**, perioada supusă evaluării respectării regimului incompatibilităților de către Roman Ioan Sorin începe cu data de **19.12.2008** (data validării mandatului de deputat 2008-2012).

Conform prevederilor **art. 20 din Legea nr. 176/2010**, procedura de înștiințare a fost îndeplinită la datele de 17.01.2014 și 05.02.2014, Roman Ioan Sorin fiind informat, prin intermediul unor scrisori recomandate (adresele nr. 1979/G/II/17.01.2014 și nr. 4668/G/II/05.02.2014, confirmare de primire datată 07.02.2014), despre faptul că au fost identificate elemente în sensul existenței unei incompatibilități (deține simultan cu funcția de deputat în Parlamentul României și calitatea de titular al întreprinderii individuale „ROMAN IOAN SORIN”) și invitat să prezinte un punct de vedere în acest sens.

II. PUNCTUL DE VEDERE AL PERSOANEI EVALUATE

În punctul de vedere înregistrat la Agenția Națională de Integritate sub nr. 8296/G/II/28.02.2014, Roman Ioan Sorin menționează următoarele: „*Apreciez că nu mă aflu în cazul de incompatibilitate prevăzut de art. 82 alin. (1) lit e) din Legea 161/2003, astfel, ulterior învestirii mele în funcția de deputat m-am adresat Comisiei juridice de disciplină și imunități a Camerei Deputaților care, prin adresa nr. 31/484/2010, pe care o anexez în copie prezentei, a stabilit, cu majoritatea de voturi (23 de voturi pentru și o abținere) că nu există o stare de incompatibilitate între calitatea de titular al unei întreprinderi individuale și calitatea de deputat.*”

Persoana evaluată invocă prevederile art 3 alin. (3) din Codului civil menționând că „*activitatea de comerciant persoană fizică se definește, în principal, în raport de natura faptelor pe care le săvârșește persoana fizică. O condiție esențială referitoare la activitate presupune necesitatea îndeplinirii actelor de comerț cu titlu de profesie și, de asemenea este necesar ca activitatea să se finalizeze într-un câștig, care să-l asigure celui care o desfășoară, cel puțin existența. Câtă vreme activitate principală a întreprinderii individuale Roman Ioan Sorin este aceea de activități auxiliare pentru producția vegetală (...) apreciez că în cauză incompatibilitatea prevăzută de art. 82 alin. (1) lit e) din Legea 161/2003 nu operează. Desfășurând această activitate ca o pasiune, profitând de faptul că dețin în proprietate o suprafață de teren agricol ce satisface necesarul de furajare a ovinelor, am cultivat acest teren și pentru a asigura fiscalizarea veniturile ocazionale am hotărât să înființez această întreprindere individuală, totodată și pentru a putea accesa fonduri europene. (...) dispozițiile Legii nr. 161/2003 nu au fost crelate cu dispozițiile Codului civil, care nu mai definește comerciantul, ci profesionistul, este de precizat faptul că, potrivit actualei reglementări, calitatea de comerciant (profesionist) presupune necesitatea îndeplinirii faptelor de comerț cu titlu de profesie. Câtă vreme Roman Ioan Sorin - întreprindere individuală nu are, în înțelesul legii, calitatea de comerciant persoană fizică, apreciez că în speță nu este incident cazul de incompatibilitate invocate.*”

DISPUN:

1. Comunicarea Raportului de evaluare persoanei evaluate;
2. Comunicarea Raportului de evaluare Camerei Deputaților - Comisia juridică de disciplină și imunități, pentru informare și luarea măsurilor ce se impun după rămânerea definitivă a acestuia, în conformitate cu dispozițiile art. 25 alin. (3) și (4) din Legea nr. 176/2010.

Raportul de evaluare poate fi contestat în termen de 15 zile de la primirea acestuia, la instanța de contencios administrativ competentă conform art. 22 alin. (1) din Legea nr. 176/2010.

Puita Becut

INSPECTOR DE INTEGRITATE

Numărul dosarului: 113/35/2014

Numărul vechi al dosarului: -

Data formării dosarului la ÎCCJ: 07.08.2014

Data inițială a dosarului: 31.03.2014

Materia juridică din care face parte obiectul dosarului: Contencios administrativ și fiscal

Secție: Secția de Contencios Administrativ și Fiscal

Obiectul dosarului: anulare act administrativ

Obiectele secundare ale dosarului: -

Stadiul procesual: Recurs

Stadiul procesual combinat: -

Părțile din dosar:

- ROMAN IOAN SORIN - Recurent (Reclamant)

Data emiterii ultimei comunicări (faza prealabilă judecătii): 08.10.2014

- AGENȚIA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE - Intimat (Pârât)

Data emiterii ultimei comunicări (faza prealabilă judecătii): 23.09.2014

Ședințe de judecată:

Data de ședință	Ora de începere a ședinței
--------------------	----------------------------------

21.04.2015	11:00
------------	-------

- **Complet de judecată:** Completul nr.4-NCPC-CF
- **Numărul documentului de soluționare:** -
- **Data documentului de soluționare:** 21.04.2015
- **Tipul documentului de soluționare:** Încheiere de ședință
- **Soluție:** Termen intermediar
- **Detalii soluție:** Dispune comunicarea raportului întocmit către părți, cu mențiunea că pot formula în scris un punct de vedere asupra raportului, în termen de 10 zile de la comunicare.

30.09.2015	11:00
------------	-------

- **Complet de judecată:** Completul nr.4-NCPC-CF
- **Numărul documentului de soluționare:** -
- **Data documentului de soluționare:** 30.09.2015
- **Tipul documentului de soluționare:** Încheiere admitere în principiu
- **Soluție:** Filtru - Admite în principiu cererea de recurs
- **Detalii soluție:** Încheiere. Admite, în principiu, recursul. Fixează termen de judecată, pe fond, a recursului la data de 25 martie 2016, Complet 4, cu citarea părților.

**Data de
ședință** **Ora de
începere a
ședinței**

25.03.2016 9:00

- **Complet de judecată:** Completul nr.4-NCPC
- **Numărul documentului de soluționare:** -
- **Data documentului de soluționare:** 25.03.2016
- **Tipul documentului de soluționare:** Încheiere de ședință
- **Soluție:** Amână cauza
- **Detalii soluție:** -

20.05.2016 9:00

- **Complet de judecată:** Completul nr.4-NCPC
- **Numărul documentului de soluționare:** -
- **Data documentului de soluționare:** 20.05.2016
- **Tipul documentului de soluționare:** Încheiere de ședință
- **Soluție:** Încheiere
- **Detalii soluție:** Respinge cererea de sesizare a C.J.U.E. Acordă termen de judecată la 21.10.2016

21.10.2016 9:00

- **Complet de judecată:** Completul nr.4-NCPC
- **Numărul documentului de soluționare:** -
- **Data documentului de soluționare:** 21.10.2016
- **Tipul documentului de soluționare:** Încheiere - Amânare inițială a pronunțării
- **Soluție:** Amână pronunțarea
- **Detalii soluție:** Amână pronunțarea la 03.11.2016.

03.11.2016 9:00

- **Complet de judecată:** C4-AP
- **Numărul documentului de soluționare:** 3006/2016
- **Data documentului de soluționare:** 03.11.2016
- **Tipul documentului de soluționare:** Hotărâre
- **Soluție:** Respingere recurs - Nefondat
- **Detalii soluție:** Decizia nr. 3006/03.11.2016. Respinge recursul declarat de recursul declarat de reclamantul Roman Ioan Sorin împotriva sentinței civile nr. 134 /CA/2014 - P.I. din 20 iunie 2014, pronunțată de Curtea de Apel Oradea – Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, ca nefondat. Definitivă. Pronunțată, în ședință publică, astăzi 03 noiembrie 2016.

Căi de atac:

Data declarării

Tip

Parte declarantă

21.07.2014

Recurs

ROMAN IOAN SORIN

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

6 octombrie 2015(*)

„Trimitere preliminară – Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Articolele 39 și 49 – Parlamentul European – Alegeri – Dreptul de a alege – Cetățenia Uniunii Europene – Retroactivitatea legii penale mai favorabile – Legislație națională care prevede o interdicție a dreptului de a alege în cazul unei condamnări penale pronunțate în ultimă instanță înainte de data de 1 martie 1994”

În cauza C-650/13,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de tribunal d'instance de Bordeaux (Franța), prin decizia din 7 noiembrie 2013, primită de Curte la 9 decembrie 2013, în procedura

Thierry Delvigne

împotriva

Commune de Lesparre-Médoc,

Préfet de la Gironde,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnul K. Lenaerts, vicepreședinte, domnul A. Tizzano, doamna R. Silva de Lapuerta, domnii M. Ilešič, C. Vajda și S. Rodin și doamna K. Jürimäe (raportor), președinți de cameră, și domnii A. Rosas, E. Juhász, A. Borg Barthet, J. Malenovský și F. Biltgen, judecători,

avocat general: domnul P. Cruz Villalón,

grefier: doamna L. Carrasco Marco, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 20 ianuarie 2015,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru domnul Delvigne, de J. Fouchet, avocat;
- pentru Commune de Lesparre-Médoc, de M.-C. Baltazar și de A. Pagnoux, avocats;

- pentru guvernul francez, de G. de Bergues, de D. Colas și de F.-X. Bréchet, în calitate de agenți;
- pentru guvernul german, de T. Henze și de J. Kemper, în calitate de agenți;
- pentru guvernul spaniol, de L. Banciella Rodríguez-Miñón, în calitate de agent;
- pentru guvernul Regatului Unit, de M. Holt, în calitate de agent, asistat de J. Coppel, QC;
- pentru Parlamentul European, de D. Moore și de P. Schonard, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de P. Van Nuffel și de H. Krämer, în calitate de agenți;

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 4 iunie 2015,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolelor 39 și 49 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Delvigne, pe de o parte, și commune de Lesparre-Médoc (Franța) și préfet de la Gironde, pe de altă parte, cu privire la radierea sa de pe lista electorală a acestei comune.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Articolul 1 din Actul privind alegerea reprezentanților în Parlamentul European prin vot universal direct, anexat la Decizia 76/787/CECO, CEE, Euratom a Consiliului din 20 septembrie 1976 (JO L 278, p. 1), astfel cum a fost modificată prin Decizia 2002/772/CE, Euratom a Consiliului din 25 iunie 2002 și din 23 septembrie 2002 (JO L 283, p. 1, JO 2009, L 228, p. 47, denumit în continuare „Actul din 1976”), prevede:

„(1) În fiecare stat membru, membrii Parlamentului European sunt aleși pe baza reprezentării proporționale, recurgându-se la sistemul de liste sau la votul unic transferabil.

[...]

(3) Alegerile se desfășoară prin vot universal direct, care este liber și secret.”

4 Articolul 8 din Actul din 1976 prevede:

„Sub rezerva dispozițiilor prezentului act, procedura electorală este reglementată, în fiecare stat membru, de dispozițiile naționale.

Dispozițiile naționale care, dacă este cazul, pot ține cont de situația specifică din statele membre, nu afectează caracterul esențial proporțional al sistemului de vot.”

Dreptul francez

5 Articolul 28 din Codul penal instituit prin Legea din 12 februarie 1810, în versiunea aplicabilă situației de fapt din cauza principală (denumit în continuare „vechiul Cod penal”), prevedea la primul paragraf:

„Condamnarea la o pedeapsă penală implică decăderea din drepturile civice.”

6 Potrivit articolului 34 din vechiul Cod penal:

„Decăderea din drepturile civice constă:

[...]

2° în interzicerea dreptului de vot, de a alege, de a fi ales și, în general, a tuturor drepturilor civice și politice [...]

[...]”

7 Vechiul Cod penal a fost abrogat începând cu data de 1 martie 1994 prin Legea nr. 92-1336 din 16 decembrie 1992 privind intrarea în vigoare a noului Cod penal și modificarea anumitor dispoziții de drept penal și de procedură penală devenită necesară prin această intrare în vigoare (JORF din 23 decembrie 1992, p. 17568). Articolul 131-26 din noul Cod penal prevede că o instanță poate pronunța interzicerea în tot sau în parte a drepturilor civice pentru o durată care nu poate depăși zece ani în cazul unei condamnări pentru săvârșirea unei crime și cinci ani, în cazul unei condamnări pentru săvârșirea unui delict.

8 Legea nr. 92-1336 din 16 decembrie 1992, astfel cum a fost modificată prin articolul 13 din Legea nr. 94-89 din 1 februarie 1994 de instituire a unei pedepse care nu poate fi redusă și referitoare la noul Cod penal și la anumite dispoziții de procedură penală (JORF din 2 februarie 1994, p. 1803), prevede la articolul 370:

„Fără a se aduce atingere dispozițiilor articolului 702-1 din Codul de procedură penală, interzicerea drepturilor civice, civile și de familie, precum și interdicția de a fi jurat, rezultate de drept dintr-o condamnare penală pronunțată în ultimă instanță înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi rămân aplicabile.”

- 9 Articolul 702-1 din Codul de procedură penală, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 2009-1436 din 24 noiembrie 2009 privind executarea pedepselor (JORF din 25 noiembrie 2009, p. 20192), prevede la primul paragraf:

„Orice persoană care face obiectul unei interdicții, al unei decăderi, al unei incapacități sau al vreunei măsuri de publicare rezultate de drept dintr-o condamnare penală sau aplicată prin sentința de condamnare cu titlu de pedeapsă complementară poate solicita instanței care a pronunțat condamnarea sau, în caz de pluralitate de condamnări, instanței care s-a pronunțat ultima, ridicarea totală sau parțială a acesteia, inclusiv în ceea ce privește durata acestei interdicții, decăderi sau incapacități. Dacă condamnarea a fost pronunțată de o curte cu jurați, instanța competentă să se pronunțe asupra cererii este camera de instrucție în a cărei circumscripție are sediul curtea cu jurați.”

- 10 Legea nr. 77-729 din 7 iulie 1977 privind alegerea reprezentanților în Parlamentul European (JORF din 8 iulie 1977, p. 3579), cu modificările ulterioare, reglementează procedura electorală aplicabilă alegerilor pentru Parlamentul European. Articolul 2 din legea menționată prevede la primul paragraf:

„Alegerea reprezentanților în Parlamentul European prevăzută de actul anexat la Decizia [C]onsiliului [C]omunităților Europene din data de 20 septembrie 1976, devenit aplicabil în temeiul Legii nr. 77-680 din 30 iunie 1977, este reglementată de titlul I din cartea I din Codul electoral și de dispozițiile capitolelor următoare. [...]”

- 11 Capitolul 1 din titlul I din cartea I din Codul electoral regroupează dispozițiile care enunță condițiile cerute pentru a fi ales. Acest capitol conține articolul L 2, care prevede că „[a]u calitatea de alegător cetățenii francezi care au împlinit vârsta de 18 ani, care se bucură de drepturile civile și politice și care nu se află în una dintre situațiile de incapacitate prevăzute de lege”.

- 12 Articolul L 5 din Codul electoral, în versiunea sa inițială, prevedea:

„Nu trebuie înscrise pe lista electorală:

1° Persoanele condamnate pentru crime;

[...]”

- 13 Potrivit articolului L 6 din acest cod, în versiunea aplicabilă cauzei principale:

„Nu trebuie să fie înscrise pe listele electorale, pe durata stabilită prin sentință, persoanele cărora li s-a interzis dreptul de vot și de a alege de către instanțe, în temeiul legilor care autorizează această interdicție.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 14 Domnul Delvigne a făcut obiectul unei condamnări la o pedeapsă privativă de libertate de 12 ani pentru săvârșirea unei crime grave, pronunțată în ultimă instanță la data de 30 martie 1988.
- 15 Din observațiile prezentate Curții rezultă că, în aplicarea dispozițiilor articolelor 28 și 34 din vechiul Cod penal, această condamnare a condus de drept la decăderea din drepturile civice a domnului Delvigne, constând în special în privarea de dreptul său de vot, de a alege și de a fi ales.
- 16 Legea din 16 decembrie 1992 a eliminat din noul Cod penal, intrat în vigoare la 1 martie 1994, pedeapsa accesorie a decăderii din drepturile civice care rezultă de plin drept dintr-o condamnare la o pedeapsă pentru săvârșirea unei crime. Noul Cod penal prevede în prezent că interzicerea în tot sau în parte a drepturilor civice trebuie să fie pronunțată de o instanță și pentru o durată care nu poate depăși zece ani în cazul unei condamnări pentru săvârșirea unei crime.
- 17 Totuși, conform articolului 370 din Legea din 16 decembrie 1992, cu modificările ulterioare, interzicerea drepturilor civice aplicată domnului Delvigne a fost menținută după data de 1 martie 1994 întrucât rezulta dintr-o condamnare penală rămasă definitivă înainte de intrarea în vigoare a noului Cod penal.
- 18 În anul 2012, domnul Delvigne a făcut obiectul unei decizii a comisiei administrative competente, adoptată în temeiul articolului L 6 din Codul electoral, prin care se dispunea radierea sa de pe listele electorale ale commune de Lesparre-Médoc, în care acesta are reședința. Domnul Delvigne sesizat instanța de trimitere cu o cerere având ca obiect contestarea acestei radieri.
- 19 Domnul Delvigne a solicitat instanței de trimitere sesizarea cu titlu preliminar a Curții în scopul obținerii unei interpretări a dreptului Uniunii, invocând o inegalitate de tratament care ar rezulta din aplicarea Legii din 16 decembrie 1992, cu modificările ulterioare. În special, acesta susține că articolul 370 din legea menționată ridică o „problemă de convenționalitate”, prin faptul că încalcă, printre altele, mai multe dispoziții din cartă.
- 20 În aceste condiții, tribunal d'instance de Bordeaux (Tribunalul de Primă Instanță din Bordeaux) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Articolul 49 din cartă [...] trebuie interpretat în sensul că se opune ca un articol dintr-o lege națională să mențină o interdicție, de altfel nedefinită și disproporționată, de a aplica o pedeapsă mai ușoară persoanelor condamnate înainte de intrarea în vigoare a legii penale mai favorabile nr. 94-89 din 1 februarie 1994?
- 2) Articolul 39 din cartă [...], aplicabil alegerilor pentru Parlamentul European, trebuie interpretat în sensul că impune statelor membre ale Uniunii Europene să nu prevadă o interdicție generală, nedefinită și automată de a exercita drepturi civile și politice, pentru a nu crea o inegalitate de tratament între resortisanții statelor membre?”

Cu privire la întrebările preliminare

Observații introductive

- 21 Litigiul principal are ca obiect legalitatea radierii domnului Delvigne de pe listele electorale, decisă în temeiul articolului L 6 din Codul electoral ca urmare a privării de dreptul de a alege care însoțește de drept pedeapsa la care a fost condamnat acesta în 1988 pentru săvârșirea unei crime.
- 22 În această privință, trebuie arătat că, astfel cum a precizat guvernul francez în observațiile sale scrise și orale prezentate în fața Curții, regimul penal al pedepsei accesorii a fost eliminat cu ocazia reformei Codului penal, în anul 1994. Or, această modificare a legii penale nu a afectat situația domnului Delvigne cu privire la dreptul său de a alege, întrucât acestuia din urmă i se aplică în continuare interdicția de a alege în temeiul articolelor L 2 și L 6 din Codul electoral coroborate cu articolul 370 din Legea din 16 decembrie 1992, cu modificările ulterioare.
- 23 În acest context, prin intermediul întrebărilor adresate, care trebuie să fie analizate împreună, instanța de trimitere urmărește să obțină o interpretare a articolului 39 și a articolului 49 alineatul (1) ultima teză din cartă, în vederea aprecierii compatibilității cu aceste dispoziții a interdicției privind dreptul de a alege aplicate domnului Delvigne în temeiul articolelor L 2 și L 6 din Codul electoral coroborate cu articolul 370 din Legea din 16 decembrie 1992, cu modificările ulterioare, care a condus la radierea sa de pe listele electorale.

Cu privire la competența Curții

- 24 Guvernele francez și spaniol și guvernul Regatului Unit invocă incompetența Curții pentru a răspunde la cererea de decizie preliminară, întrucât, potrivit acestor guverne, legislația națională în discuție în litigiul principal se situează în afara domeniului de aplicare al dreptului Uniunii. Acestea arată îndeosebi că instanța națională nu invocă nicio dispoziție de drept al Uniunii care să permită

să se stabilească o legătură între această legislație și dreptul Uniunii și că, prin urmare, respectiva legislație nu constituie o punere în aplicare a dreptului Uniunii în sensul articolului 51 alineatul (1) din cartă.

- 25 Trebuie amintit că domeniul de aplicare al cartei, în ceea ce privește acțiunea statelor membre, este definit la articolul 51 alineatul (1) din aceasta, potrivit căruia dispozițiile cartei se adresează statelor membre numai în cazul în care acestea pun în aplicare dreptul Uniunii (Hotărârea Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, punctul 17).
- 26 Articolul 51 alineatul (1) din cartă confirmă jurisprudența constantă a Curții potrivit căreia drepturile fundamentale garantate de ordinea juridică a Uniunii au vocația de a fi aplicate în toate situațiile reglementate de dreptul Uniunii, însă nu în afara unor asemenea situații (a se vedea Hotărârea Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, punctul 19, și Hotărârea Torralbo Marcos, C-265/13, EU:C:2014:187, punctul 29).
- 27 Astfel, atunci când o situație juridică nu intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii, Curtea nu este competentă să o examineze, iar dispozițiile eventual invocate ale cartei nu pot constitui, prin ele însele, temeiul acestei competențe (a se vedea Hotărârea Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, punctul 22, precum și Hotărârea Torralbo Marcos, C-265/13, EU:C:2014:187, punctul 30 și jurisprudența citată).
- 28 În consecință, trebuie să se stabilească dacă situația unui cetățean al Uniunii care, precum domnul Delvigne, se confruntă cu o decizie de radiere de pe listele electorale adoptată de autoritățile unui stat membru și care conduce la pierderea dreptului său de a alege la alegerile pentru Parlamentul European intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii.
- 29 În această privință, articolul 8 din Actul din 1976 prevede că, sub rezerva dispozițiilor acestui act, procedura electorală este reglementată în fiecare stat membru de dispozițiile naționale.
- 30 În speță, domnul Delvigne a fost radiat de pe listele electorale întrucât, din cauza condamnării sale în anul 1988 pentru săvârșirea unei crime grave, acesta figurează printre persoanele care, în temeiul dispozițiilor din Codul electoral coroborate cu articolul 370 din Legea din 16 decembrie 1992, cu modificările ulterioare, nu îndeplinesc condițiile pentru a fi alegător la nivel național, Or, astfel cum a subliniat Parlamentul European în observațiile sale, articolul 2 din Legea din 7 iulie 1977 privind alegerea reprezentanților în Parlamentul European, prevăzută de Actul din 1976, face în mod explicit trimitere la aceste condiții în ceea ce privește în mod specific dreptul de a alege la aceste din urmă alegeri.

- 31 Desigur, în ceea ce privește beneficiarii dreptului de a alege la alegerile pentru Parlamentul European, Curtea a statuat, în Hotărârea Spania/Regatul Unit (C-145/04, EU:C:2006:543, punctele 70 și 78), precum și în Hotărârea Eman și Sevinger (C-300/04, EU:C:2006:545, punctele 43 și 45), că articolul 1 alineatul (3) și articolul 8 din Actul din 1976 nu stabilesc în mod explicit și precis cine sunt titularii acestui drept și că, în consecință, în stadiul actual al dreptului Uniunii, determinarea titularilor dreptului respectiv este de competența fiecărui stat membru, cu respectarea dreptului Uniunii.
- 32 Nu este mai puțin adevărat că, astfel cum susțin guvernul german, Parlamentul și Comisia Europeană în observațiile lor, statele membre sunt ținute, în exercitarea acestei competențe, de obligația, prevăzută la articolul 1 alineatul (3) din Actul din 1976 coroborat cu articolul 14 alineatul (3) TUE, de a asigura că alegerea membrilor Parlamentului European se desfășoară prin vot universal, direct, liber și secret.
- 33 În consecință, trebuie să se considere că un stat membru care, în cadrul punerii în aplicare a obligației care îi revine în temeiul articolului 14 alineatul (3) TUE și al articolului 1 alineatul (3) din Actul din 1976, prevede în legislația sa națională o excludere din rândul beneficiarilor dreptului de a alege la alegerile pentru Parlamentul European a cetățenilor Uniunii care, ca și domnul Delvigne, au făcut obiectul unei condamnări penale rămase definitive înainte de data de 1 martie 1994 pune în aplicare dreptul Uniunii, în sensul articolului 51 alineatul (1) din cartă.
- 34 În consecință, Curtea este competentă să răspundă la cererea de decizie preliminară.

Cu privire la admisibilitate

- 35 Guvernul francez invocă inadmisibilitatea întrebărilor adresate, pe de o parte, pentru motivul că răspunsurile Curții nu ar fi necesare pentru ca instanța de trimitere să soluționeze litigiul principal și, pe de altă parte, pentru motivul că această instanță nu ar fi definit suficient cadrul factual și normativ în care se înscriu aceste întrebări.
- 36 În această privință, trebuie amintit că, în temeiul unei jurisprudențe constante a Curții, în cadrul cooperării dintre aceasta din urmă și instanțele naționale, instituită prin articolul 267 TFUE, numai instanța națională care este sesizată cu soluționarea litigiului și care trebuie să își asume responsabilitatea pentru hotărârea judecătorească ce urmează a fi pronunțată are competența să aprecieze, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea unei decizii preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și relevanța întrebărilor pe care le adresează Curții. În consecință, în cazul în care întrebările adresate au ca obiect interpretarea dreptului Uniunii, Curtea este, în

principiu, obligată să se pronunțe (a se vedea în special Hotărârea Kamberaj, C-571/10, EU:C:2012:233, punctul 40 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea Gauweiler și alții, C-62/14, EU:C:2015:400, punctul 24).

- 37 Astfel, o cerere formulată de o instanță națională nu se poate respinge decât dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt sau de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care îi sunt adresate (a se vedea Hotărârea Kamberaj, C-571/10, EU:C:2012:233, punctul 42 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea Gauweiler și alții, C-62/14, EU:C:2015:400, punctul 25).
- 38 În speță, se poate deduce cu claritate din elementele de fapt și de drept de care dispune Curtea și care sunt reluate și la punctele 22-24 din prezenta hotărâre că instanța de trimitere se adresează Curții cu privire la interpretarea articolelor 39 și 49 din cartă pentru a aprecia compatibilitatea cu dispozițiile cartei a dreptului național în temeiul căruia domnul Delvigne a fost radiat de pe listele electorale.
- 39 În aceste condiții, întrebările preliminare au o legătură directă cu obiectul litigiului principal și sunt, în consecință, admisibile.

Cu privire la fond

- 40 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că articolul 52 alineatul (2) din cartă prevede că drepturile recunoscute prin aceasta care fac obiectul unor dispoziții prevăzute de tratate se exercită în condițiile și cu respectarea limitelor stabilite de acestea.
- 41 În această privință, este necesar să se constate că, potrivit explicațiilor referitoare la cartă, care, conform articolului 6 alineatul (1) al treilea paragraf TUE și articolului 52 alineatul (7) din cartă, trebuie luate în considerare la interpretarea acesteia, articolul 39 alineatul (1) din cartă corespunde dreptului garantat la articolul 20 alineatul (2) litera (b) TFUE. Alineatul (2) al acestui articol 39 corespunde articolului 14 alineatul (3) TUE. Aceste explicații precizează, în plus, că alineatul (2) al articolului 39 reia principiile de bază ale regimului electoral într-un sistem democratic.
- 42 În ceea ce privește articolul 20 alineatul (2) litera (b) TFUE, Curtea a statuat deja că această dispoziție se limitează la aplicarea principiului nediscriminării pe motiv de cetățenie în cazul dreptului de a alege la alegerile pentru Parlamentul European, prevăzând că orice cetățean al Uniunii cu reședința într-un stat membru al cărui resortisant nu este are dreptul de a alege la aceste alegeri în statul membru unde are reședința, în aceleași condiții ca resortisanții

acestui stat (a se vedea în acest sens Hotărârea Spania/Regatul Unit, C-145/04, EU:C:2006:543, punctul 66).

- 43 Astfel, articolul 39 alineatul (1) din cartă nu este aplicabil situației în discuție în litigiul principal, din moment ce aceasta privește, astfel cum reiese din elementele dosarului de care dispune Curtea, dreptul de a alege al unui cetățean al Uniunii în statul membru al cărui resortisant este.
- 44 În ceea ce privește articolul 39 alineatul (2) din cartă, acesta constituie, astfel cum reiese din considerațiile care figurează la punctul 41 din prezenta hotărâre, expresia, în cartă, a dreptului cetățenilor Uniunii de a alege la alegerile pentru Parlamentul European în temeiul articolului 14 alineatul (3) TUE și al articolului 1 alineatul (3) din Actul din 1976.
- 45 Or, este evident că interzicerea dreptului de a alege, al cărei obiect l-a făcut domnul Delvigne în temeiul dispozițiilor legislației naționale în discuție în litigiul principal, reprezintă o limitare a exercitării dreptului garantat prin articolul 39 alineatul (2) din cartă.
- 46 În această privință, trebuie amintit că articolul 52 alineatul (1) din cartă admite că pot fi impuse restrângeri exercițiului unor drepturi, precum cele consacrate la articolul 39 alineatul (2) din cartă, cu condiția ca aceste restrângeri să fie prevăzute de lege, să respecte substanța drepturilor și a libertăților menționate și, cu respectarea principiului proporționalității, să fie necesare și să răspundă efectiv unor obiective de interes general recunoscute de Uniune sau necesității protejării drepturilor și libertăților celorlalți (a se vedea în acest sens Hotărârea Volker und Markus Schecke și Eifert, C-92/09 și C-93/09, EU:C:2010:662, punctul 50, precum și Hotărârea Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punctul 55).
- 47 În cauza principală, întrucât interzicerea dreptului de a alege în discuție rezultă din aplicarea dispozițiilor Codului electoral coroborate cu cele ale Codului penal, este necesar să se considere că aceasta este prevăzută de lege.
- 48 În plus, această restrângere respectă conținutul esențial al dreptului de a alege prevăzut la articolul 39 alineatul (2) din cartă. Astfel, respectiva restrângere nu repune în discuție acest drept ca atare, întrucât are ca efect excluderea anumitor persoane, în condiții specifice și din cauza comportamentului lor, din categoria beneficiarilor dreptului de a alege la alegerile pentru Parlamentul European, în măsura în care respectivele condiții sunt îndeplinite.
- 49 În sfârșit, o limitare precum cea în discuție în litigiul principal se dovedește proporțională în cazul în care ia în considerare natura și gravitatea infracțiunii comise, precum și durata pedepsei.

- 50 Astfel, după cum arată guvernul francez în observațiile sale prezentate în fața Curții, interdicția dreptului de a alege, al cărei obiect l-a făcut domnul Delvigne ca urmare a condamnării sale la o pedeapsă cu închisoarea de 12 ani pentru săvârșirea unei crime grave, nu era aplicabilă decât persoanelor condamnate din cauza săvârșirii unei infracțiuni care se sancționează cu o pedeapsă privativă de libertate de cel puțin cinci ani și care poate merge până la închisoare pe viață.
- 51 În plus, guvernul francez a arătat că dreptul național, în special articolul 702-1 din Codul de procedură penală, cu modificările ulterioare, oferă unei persoane aflate în situația domnului Delvigne posibilitatea de a solicita și de a obține ridicarea pedepsei complementare a decăderii din drepturile civice care conduce la privarea de dreptul său de a alege.
- 52 Rezultă din elementele care precedă că articolul 39 alineatul (2) din cartă nu se opune posibilității ca o legislație a unui stat membru, precum cea în discuție în litigiul principal, să excludă de drept din categoria beneficiarilor dreptului de a alege la alegerile pentru Parlamentul European persoanele care, precum reclamantul din litigiul principal, au făcut obiectul unei condamnări penale pentru săvârșirea unei crime grave, rămasă definitivă înainte de data de 1 martie 1994.
- 53 În ceea ce privește regula retroactivității legii penale mai favorabile, care figurează la articolul 49 alineatul (1) ultima teză din cartă, această regulă enunță că, în cazul în care, ulterior săvârșirii unei infracțiuni, legea prevede o pedeapsă mai ușoară, se aplică aceasta din urmă.
- 54 În speță, astfel cum s-a menționat la punctele 16 și 22 din prezenta hotărâre, cu ocazia reformei din anul 1994 a vechiului Cod penal, privarea de dreptul de a alege ca pedeapsă accesorie rezultată dintr-o condamnare penală a fost abrogată pentru a fi înlocuită cu o pedeapsă complementară care trebuie pronunțată de o instanță în temeiul articolului 131-26 din noul Cod penal și pentru o durată care nu poate depăși zece ani în cazul condamnării pentru săvârșirea unei crime și cinci ani în cazul condamnării pentru săvârșirea unui delict.
- 55 Această modificare nu a afectat însă situația domnului Delvigne întrucât acestuia i se aplică în continuare de drept interdicția de a alege pentru o perioadă nedefinită, în temeiul dispozițiilor din Codul electoral coroborate cu articolul 370 din Legea din 16 decembrie 1992, cu modificările ulterioare, ca urmare a condamnării sale pentru săvârșirea unei crime grave pronunțate înainte de data de 1 martie 1994. Guvernul francez a precizat în ședință că menținerea efectului condamnărilor rămase definitive înainte de data de 1 martie 1994 a fost motivată prin faptul că legiuitorul național a dorit să evite posibilitatea ca interdicerea dreptului de a alege rezultată dintr-o condamnare să dispară automat și imediat odată cu intrarea în vigoare a noului Cod penal, în condițiile

în care acesta menține interzicerea dreptului de a alege ca pedeapsă complementară.

- 56 Or, în această privință, este suficient să se constate că regula retroactivității legii penale mai favorabile, prevăzută la articolul 49 alineatul (1) ultima teză din cartă, nu este de natură să se opună unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, din moment ce, astfel cum reiese din textul articolului 370 din Legea din 16 decembrie 1992, cu modificările ulterioare, această legislație se limitează la menținerea interzicerii dreptului de a alege rezultate de drept dintr-o condamnare penală doar în cazul condamnărilor definitive pronunțate în ultimă instanță sub imperiul vechiului Cod penal.
- 57 În orice caz, după cum s-a amintit la punctul 51 din prezenta hotărâre, această legislație oferă în mod expres persoanelor care fac obiectul unei asemenea interdicții posibilitatea de a solicita și de a obține ridicarea ei. Astfel cum reiese din textul articolului 702-1 din Codul de procedură penală, cu modificările ulterioare, această posibilitate este deschisă oricărei persoane căreia i se aplică de drept interzicerea dreptului de a alege, indiferent dacă interdicția rezultă de drept dintr-o condamnare aplicată în temeiul vechiului Cod penal sau a fost pronunțată de o instanță ca pedeapsă complementară în temeiul dispozițiilor noului Cod penal. În acest context, sesizarea unei instanțe naționale competente în temeiul acestei dispoziții de către o persoană care se află în situația domnului Delvigne și care dorește să obțină ridicarea unei interdicții ce rezultă de drept dintr-o condamnare întemeiată pe dispozițiile vechiului Cod penal deschide calea pentru ca situația sa individuală să fie reevaluată, inclusiv în ceea ce privește durata acestei interdicții.
- 58 Având în vedere toate considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la întrebările adresate că articolul 39 alineatul (2) și articolul 49 alineatul (1) ultima teză din cartă trebuie să fie interpretate în sensul că nu se opun posibilității ca o legislație a unui stat membru, precum cea în discuție în litigiul principal, să excludă de drept din categoria beneficiarilor dreptului de a alege la alegerile pentru Parlamentul European persoanele care, la fel ca domnul Delvigne, au făcut obiectul unei condamnări pentru săvârșirea unei crime grave, rămasă definitivă înainte de data de 1 martie 1994.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 59 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

Articolul 39 alineatul (2) și articolul 49 alineatul (1) ultima teză din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene trebuie interpretate în sensul că nu se opun posibilității ca o legislație a unui stat membru, precum cea în discuție în litigiul principal, să excludă de drept din categoria beneficiarilor dreptului de a alege la alegerile pentru Parlamentul European persoanele care, la fel ca reclamantul, au făcut obiectul unei condamnări pentru săvârșirea unei crime grave, rămasă definitivă înainte de data de 1 martie 1994.

Semnături

AVIZ 1/09

Aviz emis în temeiul articolului 218 alineatul (11) TFUE

„Aviz emis în temeiul articolului 218 alineatul (11) TFUE – Proiect de acord – Crearea unui sistem unic de soluționare a litigiilor în materie de brevete – Tribunalul pentru Brevete Europene și Comunitare – Compatibilitatea proiectului menționat cu tratatele”

Sumarul avizului

1. *Acorduri internaționale – Acord prin care se creează un sistem unic de soluționare a litigiilor în materie de brevete – Aviz prealabil al Curții – Cerere de emitere a unui aviz formulată în cursul etapei preliminare a negocierilor sau înaintea deschiderii acestora – Aviz solicitat de Consiliu fără consultarea Parlamentului European – Admisibilitate – Condiții*

[art. 218 alin. (11) TFUE]

2. *Acorduri internaționale – Acord prin care se creează un sistem unic de soluționare a litigiilor în materie de brevete – Crearea unui tribunal pentru brevete europene și comunitare – Compatibilitate cu dispozițiile tratatului*

(art. 262 TFUE și 344 TFUE)

3. *Acorduri internaționale – Acord prin care se creează un sistem unic de soluționare a litigiilor în materie de brevete – Crearea unui tribunal pentru brevete europene și comunitare – Competența exclusivă a acestei instanțe de a judeca acțiunile intentate de particulari și de a interpreta și a aplica dreptul Uniunii în domeniul brevetului comunitar – Incompatibilitate cu cadrul instituțional și jurisdicțional al Uniunii*

[art 4 alin. (3) TUE și art. 19 alin. (1) TUE; art. 258 TFUE-260 TFUE și art. 267 TFUE]

1. Potrivit articolului 218 alineatul (11) TFUE, Parlamentul European, Consiliul, Comisia sau un stat membru poate obține avizul Curții cu privire la compatibilitatea unui acord preconizat cu dispozițiile tratatelor. Această dispoziție urmărește să prevină complicațiile care ar rezulta din contestarea în justiție a compatibilității cu tratatele a acordurilor internaționale care angajează Uniunea. Astfel, o decizie judiciară care constată eventual, după încheierea unui acord internațional care

angajează Uniunea, că acesta este, având în vedere fie conținutul său, fie procedura adoptată pentru încheierea sa, incompatibil cu dispozițiile tratatelor ar crea cu siguranță, nu numai pe planul intern al Uniunii, ci și pe cel al relațiilor internaționale, dificultăți serioase și ar risca să prejudicieze toate persoanele interesate, inclusiv statele terțe.

Împrejurarea că adoptarea unui acord internațional nu va putea interveni decât după consultarea sau chiar aprobarea Parlamentului European și că adoptarea la nivelul Uniunii a unor eventuale măsuri legislative de însoțire va fi supusă unei proceduri legislative care implică această instituție nu produce niciun efect asupra posibilității acordate Consiliului, în temeiul articolului 218 alineatul (11) TFUE, de a solicita emiterea unui aviz de către Curte.

În plus, posibilitatea de a introduce o cerere de emitere a unui aviz în temeiul articolului menționat nu presupune, ca o condiție prealabilă, un acord definitiv între instituțiile în cauză. Astfel, dreptul acordat Consiliului, Parlamentului European, Comisiei și statelor membre de a solicita Curții emiterea unui aviz poate fi exercitat în mod individual, fără a se pune de acord și fără a aștepta rezultatul final al unei proceduri legislative conexe. În orice caz, Parlamentul European își păstrează dreptul de a formula el însuși o cerere de emitere a unui aviz.

Pe de altă parte, Curtea poate fi sesizată cu o cerere de emitere a unui aviz înainte de începerea negocierilor la nivel internațional, atunci când obiectul acordului preconizat este cunoscut, deși există o serie de alternative încă disponibile și de divergențe referitoare la redactarea textelor în discuție, dacă documentele prezentate Curții permit acesteia să își formeze o opinie suficient de sigură cu privire la întrebarea adresată de Consiliu. Admisibilitatea cererii de emitere a unui aviz nu poate fi contestată pentru motivul că Consiliul nu a adoptat încă decizia de deschidere a negocierilor la nivel internațional.

(a se vedea punctele 47, 48, 53, 55 și 56)

2. Articolul 262 TFUE nu se poate opune creării unui tribunal pentru brevete europene și comunitare. Deși este adevărat că articolul în cauză permite să se încredințeze Curții unele dintre competențele care se prevede să fie acordate Tribunalului pentru Brevete Europene și Comunitare, modalitatea indicată de articolul menționat nu este singura posibilă pentru crearea unei instanțe unice în materie de brevete. Astfel, această dispoziție prevede posibilitatea de a extinde competențele instanțelor Uniunii la litigii în legătură cu aplicarea actelor Uniunii care creează titluri europene de proprietate intelectuală. În consecință, articolul 262 TFUE nu instituie un monopol al Curții în domeniul în discuție și nici nu

anticipează alegerea cadrului jurisdicțional care poate fi instituit pentru litigiile între particulari referitoare la titlurile de proprietate intelectuală.

Crearea unui tribunal pentru brevete europene și comunitare nu poate aduce atingere nici articolului 344 TFUE, întrucât acest articol se limitează să interzică statelor membre să supună un diferend cu privire la interpretarea sau la aplicarea tratatelor unui alt mod de soluționare decât cele prevăzute de acestea. Or, competențele pe care proiectul de acord prin care se creează un sistem unic de soluționare a litigiilor în materie de brevete intenționează să le atribuie Tribunalului pentru Brevete Europene și Comunitare ar privi în mod exclusiv litigiile între particulari în domeniul brevetelor.

(a se vedea punctele 61-63)

3. Instanța internațională în cauză în prezentul proiect de acord prin care se creează un sistem unic de soluționare a litigiilor în materie de brevete, denumită în prezent Tribunalul pentru Brevete Europene și Comunitare, este chemată să interpreteze și să aplice nu numai dispozițiile acordului menționat, ci și viitorul Regulament privind brevetul comunitar, precum și alte instrumente de drept al Uniunii, în special regulamente și directive cu care regulamentul menționat ar trebui, dacă este cazul, coroborat, și anume dispoziții referitoare la alte regimuri de proprietate intelectuală, precum și norme ale Tratatului FUE privind piața internă și dreptul concurenței. De asemenea, această instanță poate fi chemată să soluționeze un litigiu aflat pe rolul său din perspectiva drepturilor fundamentale și a principiilor generale ale dreptului Uniunii sau chiar să examineze validitatea unui act al Uniunii.

Deși este adevărat că Curtea nu dispune de o competență pentru a se pronunța asupra acțiunilor directe între particulari în materie de brevete, întrucât această competență aparține instanțelor statelor membre, acestea din urmă nu pot totuși atribui competența de a soluționa astfel de litigii unei instanțe create printr-un acord internațional, care ar priva instanțele menționate de misiunea lor de a pune în aplicare dreptul Uniunii, în calitate de instanțe de „drept comun” ale ordinii juridice a Uniunii, și, pentru acest motiv, de posibilitatea prevăzută la articolul 267 TFUE sau, eventual, chiar de obligația de a sesiza Curtea cu o trimitere preliminară în domeniul în discuție. Sistemul instituit prin acest articol, esențial pentru asigurarea caracterului comunitar al dreptului instituit prin tratate, are ca scop să asigure că, în toate situațiile, dreptul comunitar are același efect în toate statele membre și stabilește, prin urmare, o cooperare directă între Curte și instanțele naționale, în cadrul căreia acestea din urmă participă în strânsă legătură la corecta aplicare și la interpretarea uniformă a dreptului Uniunii, precum și la protecția drepturilor conferite de această ordine juridică particularilor.

Or, proiectul de acord prevede un mecanism de trimitere preliminară care rezervă Tribunalului pentru Brevete Europene și Comunitare, în domeniul de aplicare al acordului menționat, posibilitatea de a sesiza Curtea cu o trimitere preliminară, lipsind instanțele naționale de posibilitatea menționată. Pe de altă parte, o decizie pronunțată de Tribunalul pentru Brevete Europene și Comunitare care ar încălca dreptul Uniunii nu ar putea face obiectul unei proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor și nici nu ar putea atrage o anumită răspundere patrimonială a unuia sau mai multor state membre ca urmare a unor încălcări ale dreptului Uniunii care le-ar fi imputabile.

Prin urmare, prin faptul că atribuie o competență exclusivă de a soluționa un număr important de acțiuni formulate de particulari în domeniul brevetului comunitar, precum și de a interpreta și de a aplica dreptul Uniunii în acest domeniu în favoarea unei instanțe internaționale care se află în afara cadrului instituțional și jurisdicțional al Uniunii, acordul preconizat ar priva instanțele statelor membre de competențele privind interpretarea și aplicarea dreptului Uniunii, precum și Curtea de competența sa de a răspunde, cu titlu preliminar, la întrebările adresate de instanțele menționate și astfel ar denatura competențele pe care tratatele le conferă instituțiilor Uniunii și statelor membre și care sunt esențiale pentru a asigura însăși natura dreptului Uniunii.